

DEBRECZENI PROTESTÁNS LAP.

AZ EGYHÁZ ÉS ISKOLA KÖRÉBŐL.

<p>Szerkesztőség: hova a lap szellemi részét illető minden küldemény intézendő N.-Péterfia utca 348 szám.</p>	<p>Megjelen hetenkint egyszer szombaton egy iven. Előfizetési ár egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr. Hirdetések díja: 100 szóig 1 frt, 200 szóig 2 frt, a másodszori hirdetésnél 100 szóig 80 kr, harmadiknál 70 kr. Bélyegdíj minden hirdetésnél külön 30 kr.</p>	<p>Kiadó hivatal: hova a lap anyagi dolgaira vonatkozó minden közlemény és küldemény intézendő, Fűvészkert-utca 1080. sz.</p>
--	--	--

A szatmári ev. ref. egyházmegye tanácsos férfiaihoz!

Egyházmegyénk határain belül sajnosan nélkülözvén egy olynemű egyesület, mely hivatva volna lelkésztársadalmunk központi műszere, vérfrissítője lenni, ha netalán életre való eszme s vágy szülemlik egynémelyikünk agyában, szívében, az elszigeteltség, a tehetetlen zárkozottság rendszerint azt eredményezi, hogy a szülemelő eszme s vágy vagy bölcsőjében élve halálra vál s hordozójának bensejét a napfényre nem jutható növény sárgán-beteges csirajaként dulja, fessegeti, vagy legfőleg a szoros baráti kör melegítő napja nyujthat számára egy-két szelid fényű sugarat, mikor aztán szinte nem egyéb, mint aféle melegházi növény, melynek illata édeskeveset ér, gyümölcsét pedig hasztalan várjuk.

Ily körülmények közt nem csodálandó, ha a közmindnyájunk érdekét szíven hordó sajtó jóakaró közvetítését s a nyájas olvasók szives türelmét veszszük igénybe, oly eszmét s vágyat szellőztetvén, mit kizárólag egyházmegyénk tanácsos férfainak becses figyelmébe óhajtunk ajánlani. Az eszme — mint alább ki fog tűnni — adoptált gyermekünk csupán; más vidékek magtermő földéről röpitette hozzánk a fuvalom; gyökerét azonban mélyre bocsátá már a mi bensőnkben is s megszülé a vágyat: vajha minálunk is erőre vergődnék, sarjba szökellenék, élővé fejlődnek!

Az eszme nem involvál sem többet, sem kevesebbet, mint: a lelkészek ünnepélyes beigtatását hivatalos állásukba. Ki fogjuk mutatni, hogy ez az eszme nem eltemetni, de életre való, s életre hozása igen óhajtandó minálunk is.

A lelkészi állást, a felőle netán uralkodó kicsinyes felfogással szemben is, egyik legtiszteletre- s legbecsülésre méltóbbnak tartjuk mindama existenciák között, melyek hivatás szerint forgolódván, halandóságra született köznapi emberek előtt nyitva állanak. E felfogásunkat nem ártatja ama világszerinti pompanélküliség, mely egyházunk

kebelében a lelkészi állást karakterizálja. Sőt inkább emeli értékét ama belsőben, mit a nem földiektől nyerhető kincsek sáfárlása kölcsönöz nékie. Felfogásunkon épen lelkészi karunk ütközhetik meg legkevésbé. Hiszen sokónknak bölcsői álma fölött eleve ki lón mondva a végzet: papnak szántam, annak is nevelem, ha rá segít az égi kegyelem! — s a pólya közt mosolygó gyermeket már az édes anya csókja eljegyezte Isten szolgájának. E csók lehe kíséri aztán a játszó gyermeket, a komolykodó ifjut lépésről-lépésre nevedési pályáján, mig nevedik testének állapotjában és Isten s emberek előtt való kedvességben. S a mint leszakad az anyai emlőről, öntudatra ébred, fejlődik, gyarapodik, fényes felhő von határt környüle, melynek légköre szívét, lelkét azzal a reménnyel táplálja: az én sorsom a legjobb részre esett, Isten szolgájává leszek, szép és gyönyörűséges mezőn fogok forgolódni, kedves és csöndes parokhia fogad fedele alá, nyájas, szelid arcú emberek köszöntenek annak küszöbénél; öröm és vigasság lesz az énnékem, mikor azt az időt, azt a munkamezőre nyíló sorompót átlépek! . . . Ez a szép színű szivárvány lebeg szemei előtt az iskola kemény padjain ülve, ez kecsgetteti káplánsága rózsás napjaiban. Egyszer aztán bekopogtatnak hozzá az esperesi consensussal: „itt a parókia, jöjj, a mi papunk vagy!” Nagyot dobban a szíve, lélegzete megszorul; alig bir néhány köszönő szót rebegni. Csak röviden, sokra nincs idő; szedni-venni a sátorfát és menni kell. Elő áll két kopott szekér — a mi magában még épen nem baj, — egyikre felteszik a diákládát, kevés czók-mókját, összekapargatott könyvecskéit; másikkra felül a kurátor uram mellé s elbaktatnak — a parókhiára . . . És a szép páros ívű szivárványnak vége, vége; az álomúzó próza széttépi. Hogyan! Hát ilyen az a pappá levés? Egy csomó évi tanulás s nélkülözés után egy száraz bréve az esperesi hivataltól, két fakó szekér, dudva lepelt lomos parókia, piszokban hagyott üres lelkészlak, egy pár kíváncsi gyerek és semmi több? Hát hol van az örvendező nyáj, a melyhez szivrepesve siet a választott pásztor, — hol vannak a nyájas, vidám arcok, a melyekről le lehetne olvasni, hogy csakugyan örömmel ez, örülünk és

örvendjünk hát ezen, mert az Ur szeré ezt, — hol vannak a pásztorársak szives üdvözlőkkel, örömmel, biztató, buzdító tanácsaikkal, áldástkérő imáikkal az új testvérré, az új szolgatársra? . . . Sehol semmi abból a szép szívárványból!

Beviszik a lelkészt, mint egy új községselédet, barompásztort, a kivel aztán gyakran egy rangra is helyezik, béres szolgának tekintik, de a kit legalább a községszolgája szives jóval, pásztorársá barátságos szóval fogad s elébe adják neki, a mi a keze alá való. Az új lelkész arra is ritkán érdemesül, hogy a legszükségesebbeket kezeibe adják. Egyháza irományait, leltárt, levéltárt, pecséteket, kulcsokat stb. úgy kell nékie előkutatnia, kitorakálni a tövet hegygyel maradt mixtum compositum quidból.

Majd föláll a katedrába, a hol azelőtt tán sohasem állott, a hol úgy lehet egész életén át hangoztatja az igazságnak beszédét. Minden érzés, mely ereiben forrong, szívébe gyűl, onnan szemébe szökellik s könyvek peregnék arcán véges-végig, és nincs senki mellette, a ki ezeket a könyveket varázsló ajkával megédesitené; több felénél annak olyan keserű az elhagyatottság kínos érzetétől. Csak egyetlen hang emelkednék mellette Krisztus ekklezsiája nevében, a melynek dajkáló karjain nevedett idáig, egyetlen szó, a mely azt mondaná: Ne félj az ösvénytől, a melyre léptél, gyönyörűsége mezőre vezet az; vedd föl az igát örömmel, szépséges az és a terhet örvendezéssel, nem nehéz az! . . . Ha szólna hozzá valaki, mint Pál Timótheushoz: Te annakokáért én fiam erősödjél meg a Krisztus Jézusban való kegyelem által! — vagy Titushoz: Mindenestől fogva te magadat például adjad a jó cselekedetekben; a tudományban épséget és méltóságot mutass! . . . Aztán a gyülekezethez: Engedjete a ti előttetek járónak és hallgassátok őt; mert vigyáz ő a ti lelkeitekért úgy mint számadó, hogy örömmel mivelje azt és nem bánattal, mert az néktek nem használ! . . . Sehol, sehonnan egy lelkesítő, egy lelkészt s gyülekezetet egybeforrasztó szívélyes szó! . . .

Ily ennyire tartjuk mi tisztességesnek s becsülésre méltónak a tiszteletes lelkészi hivatalt.

Az a momentuózus jelenet, ki ne tudná, mily marandóvá válhatnék apostoli ünnepiességénél fogva s mily deprimálóvá lesz az ő sivárságában, ki ne tudná, a ki által ment már a vörös tengeren?!

Azért is a lelkészek ünnepiélyes beigtatását hivatalos állásukba életrevaló, üdvös eszmének tartjuk. Tudjuk, hogy intelligentiával bőven rendelkező nagyobb egyházainkban nem ily sivár módon folyik az le épen, a miként festeni megkiséreltük. De kisebb egyházainkból véve a mintát, gondolatunk szerint nem tuloztunk. Ezekben sokkal kevesebb az intuitió, semhogy gyanítanak az enemű ünnepiések varázsát. Magoktól

várni teljes képtelenség. Intézkedésre van szükség, hogy bennök is megelevenedjék az alva szunnyadó solemnitási érzék.

E végből bátorokodunk egyházmegyénk tanácsos férfainak becses figyelmébe ajánlani a következőket.

Tekintve azt, hogy a lelkészek ünnepiélyes beigtatását úgy pszichologikus, mint praktikus okok, nemkülönben apostolikus fenésege melegen ajánlják: nem lenne-e kívánatos, mint más egyházmegyékben, életbe léptetni minálunk is?

Ha igen, a következő módozatok mellett óhajtanók valósítani:

I) utasittatnának az új lelkészt választó egyházak, miszerént ne csak arról gondoskodjanak, hogy az előbbi meghalt vagy eltávozott lelkész járuléka hiány nélkül kiszolgáltassanak, hanem arról is, hogy az üresen hagyott lelkészi lak teljesen megjavitva, lakhatóvá tétessék.

II) Az előbbi pont alatt jelzetteknek megtételéről nyert hiteles értesítés után az esperesi hivatal kitűzné a hivatalt foglaló napot; erről az elválasztott lelkészt, nemkülönben a környékbeli lelkészeket, egyházakat megjelenhetés, illetőleg képviseltethetés végett tudósítja s vagy maga az esperes, vagy megbízottja az egyház új lelkészt hivatalába beigtatná.

III) A beigtatás főbb momentumai:

a) elválasztott lelkész bemutatása s ajánlása a gyülekezetnek esperes vagy megbízottja részéről;

b) templomkulcs átadás;

c) alkalmi imák s beszédek az Ur házában;

d) kollegiális üdvözlések a jelenlevő kartársak részéről;

e) egyháztanács gyűlés színe előtt leltár alapján az egyház irományainak s okmányainak átadása.

Ime, így kontempláljuk mi az egyszerű ref. lelkészek tiszteletes hivatalába való beigtatását. Nem költséges fényüzési hajlam vagy más hiu érdek kontempláltatja ezt velünk így; de igenis az az őszinte nagyrabecsülése, súlya szerinti mérlegelése lelkészi állásunknak, melylyel adózni tartozunk annak, ha azt kívánjuk, hogy mások is kellő méltatásban részesüljenek.

Ismételten ajánlva a fentebbieket egyházmegyénk nagyérdemű tanácsos férfainak becses figyelmébe s kérvén, hogy propositionk fölött a legközelebbi egyházmegyei gyűlésig gondolkozván, ott végérvényes határozattá emelésére közremunkálni sziveskedjenek, vagyunk tisztelő szeretettel az Urban testvéreik.

Kiss Bertalan,
keéri lelkész.

F. Varga Lajos,
majtisi lelkész.

A jus patronatus és a királyi városok.

(Vége.)

III. A régi időkben nemcsak az, hogy a r. cath. status nem tartotta a jus patronatusból folyó kötelességnek azt, hogy a plebánus a királyi városokban a közönséges kassából fizetődjön, hanem azt világosan a királyi diplomával ellenkező dolognak lenni mondotta. 1647-ben ugyanis, 14. február az országgyűlés alatt az evang. statusnak ez volt a kívánsága sub nro 3: „Quandoquidem plebano catholico Tyrnaviensi ex communi civitatis censu salarium penditur: ut ex eodem censu evangelicae etiam confessionis concionatoribus sive ministris solvatur justitia et communis aequitas postulat.“ Erre ezt felelte a r. cath. status: „Ad tertium: Est contra dictamen diplomatistae; et alias civitas nihil solvit parochia catholica.“

Volt ugyan ezen az országgyűlésen az ország rendjei közt elég vetélkedés a jus patronatusról, de épen abban az értelemben, a melyben vették azt mindig Magyarországtörvényei; nem pedig abban, a melyben azt ma akarják venni. Ugyanis a r. cath. status 1646. decemberben az országgyűlésén ezt sürgette: „Cum igitur rustici, in fundi domini sui nihil proprium habeant, consequenter neque jus patronatus templorum in praejudicium domini ipsorum. Porro, quid sit jus patronatus, et qualiter ab ecclesia catholica secularibus concessum: patet ex ipsa origine ejus et legibus nostris, signatur autem Ulad. D. II. 31., D. III. 66., D. V. 26. „Ut nempe patronus habeat jus praesentandi catholicum sacerdotem in templo seu beneficio ad libitum suum, quem voluerit praesentare ordinario, juxta veram et primaevam ejus ecclesiae foundationem, que sine dubio, catholica fuit. Licet igitur ei, qui jus patronatus habet quem voluerit proprium religionis catholicum sacerdotem, juxta primaevam foundationem, facta ordinario praesentatione in templo collocare.“

Erre következett 22. december 1646. ez a királyi resolutio: „Nec ultra occupationes templorum invitibus rusticis fiant. Nemini in juribus patronatus, hac declaratione regia, aliquid praejudicatum sit.“

Erre a királyi resolutióra adta az evangelicus status 14. febr. 1647. ezt a declaratiót: „Quandoquidem clausulae de jure patronatus, et invitibus rusticis in nupero decreto suae majestatis specificatae, diplomati ejusdem majestatis sacratissimae et regiae derogarent; ut illarum et aliarum his similibus in articulo regni nulla mentio fiat, domini status et ord. evangelici postulant.“

Amely kívánságokra az evangelicusoknak a r. cath. status d. 16. febr. 1647. ezt felelte: „Quoad clausulas, non fiet illarum mentio in articulis.“ Lásd ezeket in Hist. Diplom. de Stat. rel. ev. in Hung. in App. pag 32 sequ.

Világos ebből, hogy mennyire megkülönböztették a jus patronatus attól a tehertől, hogy a r. catholicusok papjai a közönséges kassából fizetődjenek.

IV. A jus patronatusnak az az értelme, amelyben ma veszik, hogy főképen azt a terhet foglalja magában, melyszerint köteles volna az, akinél van a jus patronatus, már az akár privátus, akár pedig communitás p. o. királyi város

légyen, a maga tulajdon jövedelméből a r. catholicusok templomát, parochiáját építeni, reparálni, a plebánusokat fizetni stb., ugylátszik, csak az 1733-ik esztendőben kezdődött VI. Károly császárnak egy intimátuma által, amelyet a consilium márt. 28-án adott ki és a melyben ezek vagnak: „Et veluti respectu parochiarum, ex subsidio ab aeriario suo regio pendit debito, vel neo-erigendarum jus patronatus, sibi et successoribus suis, Hungariae regibus eadem majestas sacratissima clementer reservasset: ita etiam fidelibus regnicolis admittet, ut si quis illorum parochiale beneficium, sive in toto, sive in parte noviter fundaverit, vel vero ante hoc quidem habitum, successive tamen collapsum, restauraverit: hic titulo patronatus, et respective compatronatus jure gaudere possit. Quos demum prouti et illos, quibus jus patronatus ecclesiarum de facto jam habet collatum, una serio monendos praecepit, ut ecclesiis et parochiis sufficienter provideant, de dum alter dotem congrua constituerit, jus quoque patronatus exinde obtineat. Hinc terrestres dominos obligari, ut in locis, ubi de facto jam habent parochiales et scholae magistrorum domus, fundique eo communiter applicari soliti, memoratas domus in bono semper statu conservent. Ubi vero nulla ejusmodi domus et fundi forent excisae ac exstructae, requisitum et sufficiens pro parochiae residentia, scholaeque habitatione spatium, prouti et agros, aliosque communiter ad tales domos applicari solitos fundos excindant, et parochiis, nec non scholae magistris assignent; necessariasque habitationes aedificari et in bono statu conservari curent. Locorum vero incolae, gratis terras ejusmodi excolere, aliosque circa easdem consuetos labores praestare sint obstricti.“

V. Valamint a jus patronatus a törvény értelmében vevén is, a r. catholicusokra nézve az evangelicusok nem birhatják: ugy a r. cath. ekkleziákra nézve a jus patronatus abban az értelemben, amelyben ma veszik, nem lehet az evangelicusokra, akár egy privátusra, akár egész communitásra, p. o. királyi városra terhül rátenni, mert az mind az igazsággal, mind a törvényekben megállított vallásszabadságával ellenkezik. Ugyanis:

a) A királyi városoknak vagy akarmely communitásoknak közönséges cassái a polgárok, lakosok adójából gyűl. Ehez az olyan helyeken lakó evang. polgárok szintugy jussok van, mint a r. cath. lakosoknak; amely jussok az evangelicusoknak több királyi resolutiók és intimátumok által is meg van esmerve. Megsértődik tehát ez a jussok, ha az ilyen közönséges jövedelmekből vagy egyedül csak a r. catholicusok segitődnek és fizetődnek, vagy esztendőnként sokkal többel segitődnek, mint amennyit tesz az olyan helyen lakó r. catholicusoknak az egész esztendei adója, mint Selmeczen, Bakabányán, Késmárkon, Libetbányán stb., melyet e következő tabellából láthatni:

	A r. cath. lakosok fizetnek a város cassájába contributiót:	A r. catholicusok ekkleziájának adódik:
	Rf. kr.	Rf. kr.
Selmeczen	3371 07.	4823 33.
Bakabányán	618 40.	715 —.
Késmárkon	943 43.	2186 54.
Libetbányán	111 49.	376 33.

b) Ellenkezik ez a vallásszabadságáról szóló világos törvényekkel. Ugyanis az 1791, 26 art. arra az állapotra teszi vissza az evangelicusokat, amelyben voltak 1608. és 1647. esztendőben. Megmutatódott pedig már feljebb, hogy 1647-ben a királyi városok a r. cath. ekkleziáknak plébánusait a közönséges cassából nem fizették. De világos továbbá mind az 1647, 11. 12., mind az 1791, 26. 2. 6. §§-ból, hogy valamint a r. catholicusok az evangelicusok papjainak semmit sem tartoznak fizetni: úgy az evangelicusok is a r. catholicusok ekkleziáinak és papjainak nem kötelesek semmit is adni. Ellenkezik ez még az 1691. évben kiadott Leopoldina explana tióval is, a mely különben más tekintetben az evangelicusoknak nem kedvez, amelyben ez van: „In quibus locis veluti articulariter pro exercitio eorum expressis (ide tartoznak bizonyosan a királyi városok is) parochi catholicorum ex aerario communi, ad quod ipsi querulantes contribuunt, non interteneantur.“

Budai Ézsaiás kéziratából közli

Révész Kálmán.

Adalékok a tiszántuli ev. reformált egyházkerület történetéhez.

IX.

Autographumok. A lelkészi hivatalra lépendők a XCV. Canon in Majoribus és XIX. XX. in Minoribus értelmében sajátkezűleg aláírt egyének névsora: 344—357. l.

Szalai Gergely h.-szoboszlói volt rector	1770. ápr. 21.	Mocsi István szentesi	" " " ápril 8.
Szikszai József kabai " " "	" " 26.	50 Szatmári András karczagi " " "	" " " 20.
Fazekas István debreczeni végzett senior	" máj. 1.	Árvay Pál békési " " "	" " " 20.
Hajdu Ferencz kismarjai volt rector	" aug. 17.	Végh Mihály n.-károlyi " " "	" máj. 3.
30 Kaszoni András turkevei " " "	1771. ápr. 23.	Benedek Mihály végzett theologus külföldre indulandó	" jun. 12.
Sárói Mihály karczagi " " "	" " 23.	Váradi Ferencz debreczeni végzett sénior	" okt. 11.
Kis Imre m.-turi " " "	" " 23.	55 Földesi József végzett theologus külföldre menendő	" decz. 7.
Pólyya János szentesi " " "	" " 25.	Kabai András kabai volt rector	" " 14.
Göböl Gáspár debreczeni végzett senior	" " 27.	Bakó Imre külföldről hazatért akademikus	1774. jan. 12.
35 Szatmári István t.-sz.-miklósi volt rector	" jun. 21.	Szentmiklósi János köbölkuti volt rector	" " 18.
Mártou Sándor békési volt rector a frankneckeri egyetemről visszatért akademikus	1771. jul. 2.	Menyhárt Miklós szikszói " " "	" márcz. 8.
Zilahi Borisza János volt b.-ujfalui rector, Baseltől visszatért akademikus	1872. márcz. 24.	60 Barta Sándor turkevei " " "	" " 23.
Szöke Mihály szoboszlói volt rector	" ápr. 30.	Böszörményi Ferencz t.-sz.-miklósi volt rector	" " 31.
Báty János debreczeni végzett senior	" máj. 1.	Dömsödi Dániel madarasi volt rector	" ápr. 29.
40 Balogh Péter makói volt rector	" jun. 1.	Mándi József h.-szoboszlói " " "	" máj. 1.
Kállai Imre h.-böszörményi volt rector	" " 1.	Debreczeni István derecskei volt rector	" " 1.
Naszályi András szatmári " " "	" " 15.	65 Ercei Dániel debreczeni végzett sénior.	
Kolozsvári István derecskei volt rector	" szept. 8.	Deesi Borbély János n.-kállói volt rector	1774. máj. 12.
Szili Sámuel debreczeni végzett senior	" okt. 15.	Debreczeni István nádudvari " " "	" " 12.
45 Ujfalussi József kiséri volt rector, a frankneckeri egyetemről visszatért akademikus	" " 17.	Madas István külföldről hazatért akademikus	" aug. 8.
Szalai Mihály diószegi volt rector	1773. febr. 23.	Méhes György Utrechtben a lelképásztori hivatalra már felavatott akademikus	" " 9.
Marjalaki Dániel a hollandi egyetemekről visszatért akademikus	" márcz. 6.	70 Bodóki Márton peéri volt rector	" " 11.
Bereczki Márton füzesgyarmati volt rector	" " 9.	Lévai Bálint debreczeni végzett sénior	" okt. 14.
		Takács János szalacsi volt rector	1875. jan. 16.
		Mólnár Bénéiamin b.-ujfalui volt rector akadémiákról visszatérve	" " —.
		Szondi György akadémiákról visszatérve	" febr. 1.
		75 Átsi Péter h.-böszörményi volt rector	" márcz. 27.
		Környei István karczagi " " "	" ápr. 22.
		Kovács István kisujszállási " " "	" " 22.
		Szijártó Borbély János koci volt rector	" " 22.
		Annyok János szentesi " " "	" " 22.
		80 Fazekas István m.-turi " " "	" " 22.
		Pap János debreczeni volt sénior	" " 26.
		Sárándi László h.-nánási volt rector	" máj. 18.
		Péczeli Imre csatári " " "	" " 23.
		Horváth Ferencz szalontai volt rector külföldről hazatért akademikus	" jul. 25.
		85 Szikszay Bénéiamin hazatért akademikus	" szept. 13.
		Ájler György debreczeni végzett sénior	" nov. 2.
		Szalai Mihály n.-károlyi volt rector	1776. márcz. 26.
		Szabó József tiszafüredi " " "	" ápr. 24.
		Szilágyi János h.-hadházi volt rector	" " 27.
		90 Jenei György debreczeni végzett sénior	" " 28.
		Kovácsnai Kovács István Utrechtben ordináltatott a lelképásztori hivatalra	" aug. 5.
		Szigethi István szabadszállási volt rector, akadémiákról visszatérve	" szept. 28.
		Kálnai István karczagi volt rector	1777. ápr. 23.
		Peterdi József madarasi volt rector	" " 23.
		95 Paksi Kis András Kölesdről Dunántulról, meghívott szováthi rendes lelkész	" " 23.
		Ormós András debreczeni végzett sénior	" " 24.
		Kuthy Sándor turkevei volt rector	" " 24.

Gál András h.-bösszörményi volt rector	"	máj. 5.
Toót József h.-nánási	"	" 6.
100 Biró György szentesi	"	" 9.
Szána István kunhegyesi	"	" 13.
Wándza Mihály külföldről hazatért akadémikus	"	szept. 10.
Kalmár János Báselből visszatért akadémikus	"	okt. 6.
Kehi Mihály debreczeni végzett sénior	"	" 9.
105 Péczeli József	"	1778. máj. 1.
Szabó Benedek szentmihályi volt rector	"	" 8.
Katona Mihály Zürichből hazatért akadémikus	"	1779. jan. 19.
Medgyesi Pál debreczeni végzett sénior	"	ápr. 16.
Keresztesi József h.-bösszörményi volt rector	"	" 16.
110 Váradi Sámuel debreczeni végzett sénior	"	okt. 14.
Szabó János czeglédi volt rector	"	1780. okt. 9.
Tóth István félegyházi volt rector	"	" 9.
Kis Dániel szentesi	"	" 9.
Vásárhelyi Dániel margitai volt rector	"	" 9.
115 Literáti József debreczeni végzett sénior	"	" 11.
Nagy Mihály	"	1781. márcz. 13.
Galamb Sigmond	"	" 31.
Ecsedi István karczagi volt rector	"	ápr. 22.
Osgyáni Pál h.-m.-vásárhelyi volt rector	"	" 24.
120 Kenéz Gergely derecskei	"	" 24.
Kazinczi János sz.-mihályi	"	" 25.
Szentpéteri István Felső-ábrányba meghívott lelkész	"	1782. ápr. 23.
Szaklányi Zsigmond depr. végzett sénior	"	" 24.
Borbély János n.-károlyi volt rector	"	" 26.
125 Sályi Mihály debreczeni végzett sénior	"	1783. okt. 10.
Sápi Sámuel h.-nánási volt rector, külföldről hazatért akadémikus	"	1784. jan. 12.
Makai Ferencz m.-turi volt rector, akadémiaírókról hazatérve	"	" 12.
Buzás Pál debreczeni végzett sénior	"	ápr. 24.
Farkas János debreczeni végzett sénior	"	okt. 6.
130 Sóltész János h.-nánási volt rector Bécstől hazatérve	"	decz. 1.

Tóth S.

(Folyt. köv.)

Viszont nyilatkozat.)*

A Soltész János ur felhívására, midőn „valahára“ válaszoltam, azt ígértem, „hogy a tanácsbíró urnak csak igen különös támadása fogja velem felvétetni a tollat.“ Ily különös támadásáról olvasván e perczen: kénytelen vagyok felvenni tollamat, hogy jelezhessem önigazolásom szándékát, végső igen sötét vádjára vonatkozólag; mert ha szándékom valósulhatásáig hallgatok: újra „valahára“ szólok.

A „Szabad Egyház“ 2-ik és 9-ik számaiban közé tett czikkeim nem eredeti formájokban adattak ki, a t. szer-

*) Tárgyhalmaz miatt késett. E czikket a tiszt. szerző ur kívánsága szerint minden változtatás nélkül adjuk. Szerk.

kesztő által megrövidítettén, azok a pontok is kihagyatnak, melyek bizonyítják, hogy esperesünket — kinek becsületére féltékenyebb vagyok mint sok más — nem is akartam, nem is bántottam. Szerencsétlenségem tehát, hogy olykor, ki javamat akarja, akaratlanul az is rosszamra tesz! A papi testület tagjai közül, — kik a 124-ik §. ellen vétenek — nem tagadom, egyházmegyénkből is lebegtek szemeim előtt. Lebegnek most is! De, bár kárhoztatom őket, sokkal gyöngédebb érzellemmel s nagyobb tisztelettel viseltetek irányokban, mint sem a nyilvánosság terén ujjal mutatnék rájuk. Aztán miért csinálnék magamnak egy hosszú és a szent igazság daczára is nehezen letárgyalható pert?! Ezt némely ember, vagy tanácsbíró, követelheti tőlem, de hitem szerint, a legfőbb tanácsbíró, Isten csak magának hagyja a tárgyalást. Egyébként, ha a tanácsbíró ur becsületére hivatkozással igazolja, hogy megyénkben senki sincs pap, ki a 124-ik §. ellen vét: én eljárásomat megbánva fogok bocsánatot kérni, kérvén egyszersmind engedelmet az ellenkező adatok gyűjtésére, de a melyet csak négyszem közt fogok megmutatni, de nyilvánosan, ha még egyszer nagyobb rágalmozónak kiált is, nem láttatom; mert ítéljen bár ki, bár mint felőlem — ismét mondom: bűnében is jobban tisztelem paptársamat, mintsem egyenesen rá mutatva szégyenbe tudnám ejteni!

Ha tanácsbírói székének elfoglalásakor tett nyilatkozatával semmi tekintetben sem áll ellentétben: miért gúnyolódik az én egyszerű munkásságommal. Koszoruit nem irigylem. Rangdicsőségének vágya nem epeszi szívemet. Munkálkodom csak azért, mert kötelességemet úgy értelmezem! Hirlapi vitái elsőinek tartalmáról egyházmegyei gyűlés tett igaznak ismerő bizonyítást?! Hát az én vádáról nem tehetne?! Névszerinti kimutatásra senki sem hívta fel?! Oh milyen szerencsés! Sajnálom azonban, hogy nem volt szerencsém tanulhatni: miként lehet a magáról s állásáról megfelelő hivataltárs iránti tiszteletet s szeretetet a legnagyobb kiméletlenséggel nyilvános téren összeegyeztetni?! A memorandumot testület írta?! Lehet! de csak igaz, hogy ön volt a vezér szellem?! S az egyének erkölcsiségének, jellemének minő tiszteletbentartásáról szól az, hogy tárgyalásának kérdése leszavaztatott az egyházmegyei gyűlés által. Ugy-e onnan is fuj felem a szél?!

Ha a szükséges jegyzőkönyvek s egyéb iratok mind birtokomban lesznek; majd akkor sietni fogok megkísérteni felmutatását annak, hogy hivatalos egyéniségem iránti rokonszenve, jó véleménye méltán szállítottott-é le „egész a csalódásig?!“ Addig mondok annyit, hogy van ön felett egy férfiú: az Esperest. Annak irányomba tanusított szeretete, becsülése még nőni látszik, mióta a szomszédságból közelebbről ismer. Ha ez láttani csalódásom? Akkor az esperest a kétszínűségig finom s udvarias, mert ellenkező esetben legalább négyszem közt csak dorgált volna már meg?! Lássá tanácsbíró ur! ez megint vád. Mit méltóztatik erre mondani?! A mit mond, a szerint lesz az öné, vagy az enyém a vád.

Nagy Elek,
ev. ref. lelkész.

Könyvismertetés.

„Heidelbergi káté. — A régibb és újabb eredeti kiadások nyomán fordította s történeti bevezetéssel ellátta Erdős József ev. ref. lelkész, Lugos. Nyomtatta és kiadta Traunnfellner Károly 1884.“

Régen érezhető hiányt akart pótolni, régi óhajtást igyekezett betölteni az új-soovéi buzgó ifju lelkész, mikor magyar ev. ref. egyházunk egyik symbolicus tekintélyű könyvét nemzeti nyelvünk mai fejlettségi fokához alkalmazott új fordításban közrebocsátotta. — Átalános és jogosult vala a panasz, hogy e templomainkban és iskoláinkban folytonos használat alatt levő könyv régi fordításainak nyelvezete még azok ízlését és nyelvérzékét is sérti, kik különben egész tisztelettel vonzódnak hozzá; nem is említve fel azokat, a kiknek dogmatikai álláspontjukból kifolyólag tartalma ellen is sok kifogásuk volt. — Azonban a panaszoszlátó új fordítás — miért, miért nem? — folyvást késett. — Talán a régihez ragaszkodó tiszteletre intő kegyelet, talán az ilyen közhasználatra szánt fordítások irányában támasztható igények sok voltának tulságosan is aggályoskodó meg gondolása, talán az óhajtott pártfogás hiányától való félelem, avagy a változott hitnézetek és irányzatok közt lehető eligazodásnak nehéz volta tartotta vissza a hivatottakat? De bármi volt legyen is az ok: kinek-kinek méltán feltűnhetett, hogy az a káté, melyről egykor a híres dordrecht zsinat után hazatért angol képviselők azt mondták, hogy mindenik lapja egy-egy tonna aranyat ér; melynek a szentirati biztos alapon álló voltát alaposan kétségbe senki sem vonhatja; s melynek a templomokban és iskolákban leendő használatát zsinati intézkedések rendelték el; az a káté — mondom — nálunk magyar reformátusoknál csak egy, már sok tekintetben elavult régi fordításban forog közkezen.

Elvégre akadt egy új fordító. — Erdős József önként vállalkozott a szükséges munkára, s fordítása egy csinos kis füzetben megjelenve, pártolásra vár.

A füzetke „Főtiszteletű Révész Bálint tiszántúli ev. ref. püspök urnak, egyházkerülete éber, munkás, hitbuzgó, evangéliumi egyszerűségben tündöklő órének, a magyar ref. lelkipásztori jellem nemes mintaképének“ van ajánlva, hálás tiszteletjelül. — S minthogy a tiszántúli egyházkerület mind főiskolájában régtől fogva rendesen taníttatja, mind egyházközsegeiben folytonosan magyaráztatja hivei előtt e katechismust: méltó, hogy itt vegyük különösebben figyelembe a buzgó fordító munkája érdemeit.

Az 51 oldalra terjedő füzetke a heidelbergi káté rövid történetét, s az ismeretes 129 kérdést és feleletet tartalmazza. — A kérdések tartalmi rövid kivonata, felosztása és a szentirati bizonyságok, hihetőleg tér- és árkimélés szempontjából hiányzanak. — De — mint az ügybuzgó fordító a 14-ik lapon jelzi, „Csakis a fogadtatás módjától és az érdeklődés nyilvánulásától függ, hogy káténk annak idején bővített kiadásban, avagy a szükséghez képest más alakban közrebocsátassék.“

Jól esik az érdeklődők sorát megnyitnom s röviden kifejeznem a fordító iránt méltánylatomat. — Mások majd bővebben szólhatnak hozzá, bírálat tárgyává tehetik s ki-fejlődhetik a közérdeklődés, mely, meglehet, hivatalosan is

nyilvánulva, a fordítót és közönséget bővebben fogja tájékozni.

A bevezetésül szolgáló történeti vázlat a káté keletkezésének és elterjedésének folyamatát, megtámadtatása okait és körülményeit s hitsorsosainknak e könyv érdekében kiállott és folytatott küzdelmeit élénken rajzolja. — Először is jellemzi magát a kátét, mint népkönyvet, mely „három századon keresztül szolgált Pfalzban az egyház fejlődésének középpontjául.“ Aztán röviden megismerteti ennek szerzőit, a két ifju tudóst, kik ily „kitünő, érett felfogásra s mély ismeretekre valló harmónikus művet“ hoztak létre. — Méltó tisztelet hangján szól a nagyérdemű választó fejedelemről, ki mint országának reformátora, e népkönyv szerkesztésére fordította legfőbb figyelmét s „ebben tette nevét halhatatlanná.“ — Leírja a megtámadtatásokat, melyek e könyv ellen egyrészt az evangelicus testvérek, másrészt a katolikusok s különösen a jezsuita rend által indítottak. — Elmondja a három vitás kérdés történetét. — Lerajolja a vizontagságokat, melyeken e hazánkban csakhamar ismeretessé lett könyv magyar fordításai keresztülmentek; föl- említi az erélyes fölszólamlásokat, melyeket a tiszántúli és erdélyi ref. egyházkerületek a káté betiltatása és szövegének megcsönkíttatása ellen a trón elé felterjesztettek. — Ismerteti a magyar kiadásokat, s azzal a buzgó óhajtással zárja be érdekes, alapos és eléggé részletes bevezetését — mely 14 lapra terjed ki: — „Vajha e jelen kiadás által is közelebb jutnának az olvasók a Krisztushoz, a ki egyedüli vi- gasztalásunk életünkben és halálunkban.“

Gergely Károly.

(Vége köv.)

Egy és más az egyházi élet és a gyakorlati theologia mezejéről.

I m á d s á g a i n k á l t a l á b a n.

Tovább megyek egy lépéssel ezen rovat szerkesztésében, mert miután az „uri imádság“ felett különböző nézete- ket olvastunk itten, ideje is lesz már átmennem valamely más tárgyra, előzőleg megjegyezvén, hogy az uri imádsá- gól még egy cikk érkezett be hozzám, de a mely semmi újat nem mondván a már elmondottakon tul, tényleg semmi- vel sem vitte volna előbb a vita eredményét.

Az imádságra nézve azt jegyzem meg mindenekelőtt, hogy az föltétlenül épen olyan lényeges, sőt bizonyos szempontból még lényegesebb alkatrésze a kultusznak, mint az egyházi beszéd. Amaz nélkül istenitiszteletet gondolunk sem lehet, míg köznapi, pusztán liturgikus istenitiszteletünk emez nélkül is teljes egész. Hogy Istennel való érintkezé- sünk kölcsönös, tehát valódi legyen; hogy ne csak ő beszél- jen mi hozzánk az ige prédikáltatásában, hanem mi is föl- emelkedjünk ő hozzá szívünk áldozatával: erre nézve imá- dságra s hogy ez Istenhez méltó legyen, jó imádságra van szükségünk.

Valljuk be, hogy ezen a téren mi nem haladtunk any- nyira, mint az egyházi beszéd irásának terén s ebben néze- tem szerint, teljesen azt a helyzetet foglaljuk el, a melyet a mi külföldi protestáns, főként református atyánkfiai tar- tanak elfoglalva, — a miből bizonyára azon sokat hangoz-

tatott tétel igazsága derül ki, hogy a protestantismus a szív rovasára is inkább az értelemmel foglalkozik. Igen, mert nem úgy van-e, — természetesen, nem apodiktice állítva föl e tételt, — hogy a szív emberei jobban imádkoznak, mint a hogy prédikálnak, míg az értelem embereinél ellenkezőleg áll a dolog?! De hát e tétellel nehéz következtetésekre juthatnánk, melyeket már egyáltalában nem volnánk hajlandók elfogadni, a honnan bizony szemére kell vetnünk a protestantismusnak azt, hogy nem fordít oly gondot a jó imádkozó papok, — eucharisták, — mint a jó predikátorok, — homiléták, — képzésére. Ki kell ezt mondanunk, különben azt mondhatná valaki mi rólunk, hogy értelmünket nem hevíti a szív melege, hogy a protestantismus a szívtelenségnek, míg, például a római katholicismus a jószívűségnek vallása.

Régen szívemen fekszik már, hogy saját hatáskörömben tegyek e téren valamit s ha körülményeim megengedendik, ha a kegyelem Ura is úgy akarandja, egy követ én is fogok vinni ahhoz a templomhoz, melyben az imádság áldozatának papjai növekednek.

Imádságaink benső értékének bíráltságába egyáltalában nincs, a mint hogy itt nem is lehet szándékom bebecsátkozni. Csak néhány gyakorlati irányu gondolatomat mondom el, úgy a mint majd egymás után jönnek.

Nagy fogyatkozás a mi kultuszunkban, főként a közönséges vasárnapokon tartottakban az, hogy imádságaink sokszor semminemű összeköttetésben sincsenek egyházi beszédeinkkel; az előimádság nem készít elő a prédikációra s erre újra nem vonatkozik az utóimádság.

Van nekem e tárgyban egy kedvencz gondolatom, mely egy tanári előadásom alkalmával ötlött eszembe. Érdemes rajta egy kissé gondolkozni. Egyházi beszéddel összekötött istenitiszteleteinken dialogus fejlík ki Isten és a hívő gyülekezet között olyformán, hogy mint fentebb mondtuk, az ige prédikáltatásában Isten beszél hozzánk, míg az imádságban mi beszélünk Istenhez. Valamint a közéletben folytatott beszélgetés alkalmával az az egyedül természetes, ha a dialogizáló gondolatai ugyanazon egy alapeszme körül forognak, így kell ennek lenni a kultuszban is s a hol nem úgy van, ott a nagyon komoly figyelő sajtáságos észleletekre jut és néha csaknem mosolyra kényszerül. Az olyan dialogus, melyben mindenik fél mást és mást beszél, az egyik fél részéről nem nyugszik intellectuális alapon; a gyöngye ember csaknem játszik itten a legfőbb Értelemmel.

Hogy istenitiszteleletünk egységes egész legyen, bizony imádságainkat egyházi beszédeinkhez kell alkalmaznunk. Hogy ez dologgal jár, az bizonyos, de hát szabad-e olyan munkától az időt sajnálnunk, mely Isten közelébe emels nem kell-e minden erőnkől annak a megmutatására is törekednünk, hogy mi nem csak értelmünk szárnyaival tudunk magasan röpkedni, de szívünk sóhajtásaival is fel tudunk Istenhez emelkedni?!

Csiky Lajos.

Különfélék.

Király ő felsége a tisz-ujhelyi ev. ref. egyházközségnek temploma helyreállítására 100 frt segélyt adott, magánpénztárából.

Az egyházmegyék és egyes egyházak levéltárnokaihoz

szives kérelem. Az 1713-ik évben Csatárban tartatott egy generalis synodus, melyről s annak tárgyairól annak idejében, a mi itt a tiszántuli egyházkerület levéltárában őrizett legrégebb jegyzőkönyvben található — közölve lett általam. — Legközelebb találtam egy 4 levélre terjedő nyomtatványt a következő czimvel: „Materia disputationis habendae in synodo sancta generali Csatarini a die 18 junii anni 1713. 2. Tim. 3. 16.“ Nyolcz pont alatt vannak a Szentírás tekintélyére és mivoltára vonatkozó tételek összeállítva. — Ugylátszik, ez a nyomtatvány a disputatio tartása alkalmával, a jelenvoltak között kiosztatott, hogy a tárgyhöz a hozzászólhatóság megkönnyítessék. Nagy kár, hogy e példányra nincs följegyezve, hogy ki, vagy kik tartották e disputatiót, még azt sem tudjuk, hogy hol nyomatott? Kolozsvárt-é vagy Debreczenben? — Ha valamelyik levéltárban őriztetnék ilyen nyomtatvány, bizalommal kérem az illetőket engem arról értesíteni. Hát ha még magát az egész értekezést megtalálhatnók? Tóth Sámuel.

Segédlelkészeink figyelmébe. A tiszántuli ev. ref. egyházkerületben rendszeres alkalmazás nélkül levő lelkész-képességi vizsgát letett atyafiak felhivatnak, hogy tartózkodási helyüket s vizsgatevési idejüket tudassák a püspöki hivattal, hogy adandó alkalommal ajánlathassanak és alkalmaztatást nyerhessenek.

A dunamelléki ev. ref. egyházkerület közgyűlése f. hó 6-án vette kezdetét. Az első nap az elhunyt főgondnok, gróf Lónyai Menyhért emlékének s az új főgondnok, gr. Tisza Lajos beiktatásának volt szentelve. Ez ünnepélyes alkalommal a rendes gyűlési tagokon kívül az ág. hitv. ev. bányai egyházkerület küldöttei is megjelentek a kálvintéri ref. templomban. Ugy Szász Károly remek emlékbeszéde, mint Tisza Lajos nagyszabásu székfoglalója egyaránt mély behatást tettek a tekintélyes hallgatóságra. Végül az ujonnan választott főjegyző, Szilády Áron foglalta el hivatalát. Másnap 7-én délelőtt 7 ifju lelkész avattatott fel. A tulajdonképeni közgyűlés 8-án vette kezdetét, melynek első örvendetes tárgya volt a püspök azon jelentése, hogy Tisza Lajos gróf, beiktatása emlékére 10,000 forint alapítványt tett, melyből — évi 5%-es kamatával — 4000 forint a szlavon-szerémi missióra, szintén 4000 a budapesti theol. convictusra, 1000—1000 pedig a pesti ev. ref. egyházmegye papi gyámintézete javára s a budapesti templom fűtési berendezésére gyümölcsözik. Szász Károly püspök évi jelentése és egyházlátogatási naplója sok érdekes adatot tartalmazott. A 9-iki ülésen először a tanügyi kérdések intéztettek el. A tiszántuli egyházkerületnek a főrendi képviseltetés ügyében minden egyházkerülethez megküldött átirata, intézkedés végett az egyetemes konventhez tétetett át.

A közelebb tartandó konventi gyűlésre főt. Révész B. püspök ur és lapunk felelős szerkesztője csötörtökön, f. hó 11-én Budapestre indultak.

A debreczeni főiskolai „gyorsíró-egylet“ évet záró közgyűlését Csiky Lajos akad. igazgató tanár jelenlétében f. hó 6-án tartotta. Az egyletnek ez évben 37 tagja volt, nagyobb részben gymnasiumi tanulók, közülök kezdő 25, haladó 12. A gyűlés végén az igazgató intézett buzdító szavakat a tagokhoz, fölhevén őket a gyorsírási művészet buzgó gyakorlására s elmondván, hogy annak e főiskola kebelén ő volt első, szélesebb körben működő tanítója, az 1869—70. tanév-

ben, mint harmadéves bölcsész ő tanítván azt, az akkor 83 tagból álló gyorsírási egylet körében.

A hittanszaki önképző-társulat f. hó 10-én tartá versenypredikálással egybekötött évváró díszgyűlését Balogh Ferencz felügyelő és Csiky Lajos akad. igazgató tanár urak jelenlétében. A verseny-predikáláson négy pályázó közül az első díjat Bod Ferencz 4., a másodikat Szabolcska Mihály 3. th. nyerte el. Az évi működés összegezéséből álljon itt ennyi: tartott a társulat összesen 30 gyűlést, elméleti és gyakorlati irányban; elméleti téren felolvasás tartatott hét, gyakorlati téren imádkozással 27-szer, predikálással 16-szor léptek fel a társulat tagjai. Volt az év folytán egy ima-verseny, egy vita-gyűlés. A gyűlések mindig elég látogatottak voltak. Ez évváró gyűlés egyik érdekesebb mozzanata volt a társulat által hirdetett pályázatról való jelentések felolvasása. Az exegetica theológiánál jeles munkájával Sass Béla 4 th. vitte el a díjat, a praktika theologia imádság pályázatánál pedig Szabolcska Mihály 3 th. A történelmi pályamunkának a díj nem adatott ki. Legérdekesebb, mondhatni megható mozzanata volt a gyűlésnek, mikor a fenti tárgyak leforgása után Balogh F. felügyelő tanár ur vette át a szót s az egylet tagjaihoz egy, gondolatokban gazdag, szép beszédet tartott, melyet lapunk jövő számában egész terjedelmében közlünk.

Ifju Dicsőfi József, debreczeni segédlelkész ur az akadémiai tanárkar előtt az igazgató útján ajánlkozott jövő isk. évre az arab nyelvnek special collegium gyanánt minden díj nélkül való tanítására. A tanárkar természetesen örömmel és köszönettel fogadta az ifju tudós nemes ajánlkozását s mi is sietünk igaz örömmünknek kifejezést adni a fölött, hogy a keleti nyelvészet oltára újra füstölögni fog főiskolánkban, papjára tekintve azt kívánván, vajha a valódi érdem a gondviselés Ura által mielőbb méltólag megkoszorúztatnék!

Debreczeni főiskolánk egykori szépreményü növendékének, az 1883-dik évben elhalt Béder Ferencz hittanhallgatónak sirhalmára, — jórészt volt pályatársai adakozásából — a napokban egy díszes emlékkő állíttatott a czepléd-utcza sarkán. — A sarkövet — melyre 56 frt 52 krajczárt gyűjtött az elhunytnek néhány jó barátja, — a nemes tetteiről ismeretes sarkóraktár-tulajdonos Boros Sándor ur állíttatta fel, mégpedig úgy, hogy az 50 frt értékű kőbe nem csak ingyen vésette a feliratot, de a felállítás költségeit is ő fedezte. Szó volt róla, — különösen hittanhallgató ifjaink körében, — hogy az emlék felállítását némi ünnepélyességgel kötik össze, kimutatandó ezzel is az elhunyt pályatárs iránti élő kegyeletüket; ez azonban az évi zárvizsgák közelsége s ennek következtében idejük szorgossága miatt elmaradt. De ez mit sem von le igazán szép s fenkölt gondolkodásra valló nemes tettökből; nem homályosítja el a kegyelet fényét, melylyel volt pályatársuk jó emlékezetét őrzik. — A 4' 9" magas, piramis alakú, fehér gránitkő felirata ez: „Itt nyugszik néhai Béder Ferencz hittanhallgató. Született 1863. márczius 3., meghalt 1883. május 8. A gyászba borult szülék, nőtestvérek és rokonok bánatának enyhítésére emelték e sarkövet az elhunytnek pályatársai és jó barátai.“

Megjelent: Emlékbeszéd Nagy Péter erdélyi evang. ref. püspök és kir. tanácsos felett. — Irta és elmondta az

erdélyi ev. ref. egyházkerület közgyűlése alkalmával, az állandó igazg. tanács által elrendelt és 1885. máj. 28-án a belfarkas-utcza templomban megtartott gyászünnepélyen Szász Gerő kolozsvári első pap és esperes. Kézirat gyanánt. Kolozsvárt, 1885. 8-adrét, 23 lap.

Mező-Tur. Szépen sikerült s díszes közönség előtt lefolyt népszerű előadást tartott folyó évi június hó 7-én a mező-turi ev. ref. gymnasium tanárkara, melynek változatos műsorában felolvasás, szavalt s dal-egyveleg váltogatták egymást. A jótékony célú előadás tiszta jövedelme 50 forint volt, mely is felerészben a tiszántuli ref. középiskolai tanár-egyesület nyugdíj-intézete részére küldetett be, — felerészben pedig a helyi központi iskola építkezési alapjának javára fordított.

Felelős szerkesztő: **Tóth Sámuel.** Szerkesztőtársak: **Csiky Lajos, Géresi Kálmán.**

HIRDETÉS.

Pályázat.

A tiszántuli ev. ref. egyházkerület debreczeni tanítóképződjében egy rendes tanári székre pályázat nyitattik.

A megválasztandó tanárnak fő tantárgyai lesznek: természettudományok és mértan; melléktantárgy ez idő szerint a földrajz. — Megjegyeztetvén, hogy ezen tantárgyakon kívül köteles más tudományok tanítására is vállalkozni, a mint azt a tanári kar által az ő közbejöttével megállapítandó tanterv és tanrend a körülményekhez képest igényli.

A képesítésre nézve iskolai szervezetünk 75-ik §-a az irányadó, mely szerint a tanárok, középiskolai oktatásra képesített egyének közül alkalmazandók.

A megválasztandó tanár heti 20 óránál többre nem köteleztetik.

Csak ev. ref. vallású pályázó kérvényei fogadtatnak el.

Az évi díjazás következő: rendes tanári fizetés 1000 frt, lakbérre 300 frt.

A tanári nyug- és gyámintézetnek jogos és kötelezett tagja leendő.

Hivatalát az 188⁵/₆-ik tanévvel foglalja el, a megállapított gyakorlat szerint tanári székfoglaló beszéd tartásával.

Pályázók kellőleg felszerelt kérvényeket folyó 1885-ik évi július hó 20-áig a tiszántuli ev. ref. egyházkerület püspöki hivatalához adják vagy küldjék be.

Kelt Debreczenben az 1885-ik évi június hó 9-ik napján.

Révész Bálint,
püspök.